

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 188. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801389120.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

I det forrige Brev lovede jeg en Kirkehistorie paa dansk. Af de Grunde jeg lige har nævnt havde jeg maattet afbryde dette Arbejde, men tog nu fat paa det igen, lagde 189 sidste Haand paa det og udgav det under Titlen »Almindelig Kirkehistorie fra Kristendommens første Begyndelse til Luthers Reformation« i to Kvartbind. Paa et Aars Tid blev samtlige Eksemplarer udsolgt, og der udkom snart en ny Udgave hos Forlæggeren Jacob Preuss. Det undrer Dem maaske at jeg havde saa stor Succes med en Bog om dette fortærskede Emne; vi har jo allerede længe vadet i verdenshistoriske Værker, saa de lærde gaber bare man nævner dem. Men der var flere Ting som fik Folk til at synes om Bogen. For det første anser man den for at være upartisk. Den kritiserer ofte Kirkefædrene, roser undertiden Kættere, og selv Paverne bliver ikke snydt for den Ros de har fortjent. For det andet behandles den politiske Historie hele Tiden Side om Side med Kirkehistorien, saa at man ser Forbindelsen mellem dem. Det der afslutter den ene Beretning er tillige Udgangspunkt for den næste. De virkelige Aarsager til Kætterier, Opstande og Forfølgelser bliver paavist. Det er ikke som de Annaler der giver en forvirret Beretning om Begivenhederne uden at angive deres Aarsager, og i Stedet for en historisk Skildring fremviser nøgne Lister over Kætterier. For det tredje har jeg lagt stor Vægt paa at forklare Kirkesamfundenes Oprindelse. Til hvert Aarhundredes Historie knytter jeg en Oversigt over Kirkens og Videnskabens Situation. Dette og andet gjorde at dette i sig selv trivielle Stof virkede som nyt, og at Folk syntes om det. Dette er dog ikke min egen Bedømmelse; jeg gentager bare hvad andre har sagt. Bogens Succes viser at det ikke vilde være spildt Ulejlighed at oversætte den. For en Historiker kan faa noget godt ud af selv det mest kedelige og tit opkogte Stof. Man ved hvilken Succes Pufendorf, Bossuet og andre har haft med deres historiske Oversigtsværker. Det Maadehold jeg hele Tiden har udvist ved at gaa en Mellemlig mellem Gottfried Arnold og visse alt for strenge Lutheranere har dog ikke været efter alles Smag. Saadan gaar det de Forfattere der ikke lader sig binde af Partihensyn, men kun søger den historiske Sandhed.